

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε. ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε διευκρινίσεις για τους παρακάτω όρους:

- α. Φροντιστήριο της Τραπεζούντας
- β. Εθνικό κοιτάτο
- γ. Σύνταγμα της Επιδάουρου

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη Σωστό ή Λάθος δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση:

- α. Πολλοί καλλιεργητές είχαν δικαιώματα εκμετάλλευσης της γης από τα προεπαναστατικά χρόνια
- β. Τα πρώτα ελληνικά πολιτικά κόμματα ιδρύθηκαν κατά την προεπαναστατική περίοδο
- γ. Με την εκδήλωση της Επανάστασης του 1821 οι τρομοκρατικές ενέργειες των Τούρκων προκάλεσαν κύμα φυγής από τη Μικρά Ασία και τα νησιά του Αιγαίου
- δ. Η αντίθεση Βενιζέλου και Πρίγκιπα Γεωργίου αφορούσε κυρίως τον τρόπο χειρισμού του Κρητικού Ζητήματος
- ε. Μετά το 1869 άρχισε η παρακμή του λιμανιού της Τραπεζούντας λόγω της διάνοιξης της διώρυγας του Σουέζ.

Μονάδες 10

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ Β1

α. Ποιες ήταν οι πολιτικές εξελίξεις που οδήγησαν, μετά την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης στις 27 Απριλίου 1936, στην επιβολή της δικτατορίας του Μεταξά στις 4 Αυγούστου 1936;

Μονάδες 7

β. Πώς η οικονομική κρίση που ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη το 1929, οδήγησε στην επιβολή δικτατορικών και φασιστικών καθεστώτων στην Ευρώπη στη δεκαετία του 1930;

Μονάδες 6

ΘΕΜΑ Β2

α. Ποιο πολιτικό γεγονός αποτέλεσε την ταφόπετρα του Ποντιακού ζητήματος ;

Μονάδες 6

β. Σε ποιες ενέργειες προχώρησαν οι Έλληνες του Πόντου μετά την υπογραφή του ρωσο-κεμαλικού συμφώνου φιλίας και συνεργασίας και σε ποιες ενέργειες προχώρησε ο μητροπολίτης Αμάσειας Γερμανός Καραβαγγέλης;

Μονάδες 6

Μονάδες 25

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε. ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τα κείμενα που σας δίνονται και τις ιστορικές σας γνώσεις να εξηγήσετε:

α. Πότε ξέσπασε η κύρια κρίση στη διαμάχη αυτοχθόνων – ετεροχθόνων; ποιο ήταν το ζήτημα που απασχόλησε τη συζήτηση κατά τη διάρκεια της Εθνοσυνέλευσης του 1843 -1844 και σε ποια απόφαση κατέληξαν οι πληρεξούσιοι στην Εθνοσυνέλευση στη φάση αυτή ;

Μονάδες 15

β. Πώς έληξε η Τρίτη φάση της διαμάχης αυτοχθόνων – ετεροχθόνων;

Μονάδες 10

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

Στα 1844(...) για πρώτη φορά περιγράφονται με κάποια ακρίβεια τα διακυβευόμενα. Στο τρίτο άρθρο του Συντάγματος (...) επρόκειτο πάλι για τον καθορισμό των ιδιοτήτων του Έλληνα πολίτη, που όμως τώρα, στη συζήτηση, συγχεόταν με τον ορισμό των προσόντων του Έλληνα δημοσίου υπαλλήλου. Η σύγχυση υπαινίσσεται το κύριο πρακτικό όφελος που έμοιαζε να έχει για πολλούς ο τίτλος του πολίτη. Το θέμα ήταν να αποδειχθεί σε ποιους χρωστούσε το ελληνικό κράτος μια θέση στη δημοσιούπαλληλία.

Στη συζήτηση ο άξονας αναφοράς είναι κοινός για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη: το 1821, που οι μεν ετεροχθονιστές εξαίρουν ως επανάσταση όλης της ελληνικής φυλής, απέναντι στην οποία η Ελλάδα έχει αναλάβει ορισμένες δεσμεύσεις. Ενώ οι αυτοχθονιστές επιμένουν στα πράγματα (...) Γι' αυτούς δεν ενδιέφεραν οι αρχικές προθέσεις, αλλά το γεγονός ότι η επανάσταση εντοπίστηκε έτσι κι αλλιώς στον ελλαδικό χώρο, και συνεπώς η ίδια η ύπαρξη του κράτους οφειλόταν στις υπηρεσίες των κατοίκων αυτού του χώρου. (...)

Έλλη Σκοπετέα, Το «Πρότυπο Βασίλειο» και η Μεγάλη Ιδέα, Αθήνα 1988, σελ. 51 -52

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

Η αντιπαράθεση αυτοχθονιστών και ετεροχθονιστών στην Εθνοσυνέλευση του 1843-1844

Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης (πληρεξούσιος Αθηνών, αυτοχθονιστής) υποστήριξε τον αποκλεισμό των ετεροχθόνων από τις δημόσιες θέσεις: «Από τον πατριωτισμό μας εσαπίσαμεν το σπίτι μας. Μας φθάνει πλέον ο πατριωτισμός. [...] Αυτοί (οι ετερόχθονες) εκάθησαν τόσα χρόνια και έτρωγαν ψωμί και έφεραν την πατρίδα μας άνω κάτω. Ας καθίσωμεν τώρα και ημείς να φάγωμεν ψωμί».

Ο Ευστάθιος Σίμος (πληρεξούσιος Ηπειρωτών, ετεροχθονιστής): « Έν μόνον ήτο βέβαιον, ότι ολίγον ή πολύ, μικρόν ή μέγα μέρος της από αίματα πλημμυρούσης [ελληνικής] γης ήθελεν μείνει ελεύθερον. Αυτό το μέρος έπρεπε να είναι η κοινή πατρίς όλων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε. ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

των επαναστησάντων Ελλήνων, όλων των κατοίκων των επαρχιών εκείνων όσοι εις τον πόλεμον ηγωνίσθησαν, εθυσιάσθησαν, έπαθον, κατεστράφησαν. [...]

Ι. Δημάκης, Η Πολιτειακή Μεταβολή του 1843 και το ζήτημα των Αυτοχθόνων και των Ετεροχθόνων

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ΄

Η της 3^{ης} Σεπτεμβρίου Έν Αθήναις Εθνική των Ελλήνων Συνέλευσις

Ψηφίζει

Ότι εις τους μεταναστεύσαντας δίδεται το δικαίωμα του να έχωσιν εις την Βουλήν ιδιαίτερον Αντιπρόσωπον, οσάκις πραγματικώς συνοικισθέντες αποτελέσωσι δήμον, πόλιν ή επαρχίαν χωριστήν και παρουσιάσωσι πληθυσμόν ίσον με το ήμισυ του ελαχίστου όρου, τον οποίον ο περί εκλογής νόμος θέλει προσδιορίσει δια την εκλογήν ενός Βουλευτού.

Έν Αθήναις την 3^η Φεβρουαρίου 1844

Αι αγορεύσεις του Ελληνικού Κοινοβουλίου, σ. 99

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τα κείμενα που σας δίνονται και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

α. στη συμφωνία με την οποία δόθηκε τέλος στην επανάσταση του Θερίσου

Μονάδες 8

β. στις θετικές εξελίξεις που προκάλεσε η επανάσταση του Θερίσου μετά την υπογραφή της τελικής συμφωνίας και μέχρι την αναχώρηση του Πρίγκιπα Γεωργίου από την Κρήτη

Μονάδες 17

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

Η τελική συνάντηση του Βενιζέλου με τους εκπροσώπους των Μεγάλων Δυνάμεων έγινε στις 15 Νοεμβρίου στην Αγία Μονή των Μουρνιών. Εκεί υπογράφηκε το πρωτόκολλο τερματισμού του κινήματος, με αποδοχή στην ουσία των όρων που έθεσε ο Βενιζέλος στη διεθνή εξεταστική επιτροπή.

Με βάση την έκθεση της διεθνούς επιτροπής οι Ευρωπαίοι εκπρόσωποι κατέληξαν σε δύο περιπτώσεις: α) η μόνη βιώσιμη λύση για το Κρητικό Ζήτημα ήταν η ένωση και β) η στάση του πρίγκιπα Γεωργίου παρεμπόδιζε την ομαλή, προσωρινή έστω, διαρρύθμιση των εσωτερικών πολιτικών πραγμάτων του νησιού.

Οι βλέψεις όμως της Βρετανίας για την Κρήτη, που έφταναν μέχρι την υπαγωγή της στη Βρετανική Αυτοκρατορία, και η επιθυμία των άλλων Δυνάμεων να την εντάξουν στη σφαίρα επιρροής τους οδήγησαν τις τέσσερις κυβερνήσεις στον αποκλεισμό της ένωσης.

Ιστορία των Ελλήνων, « Η Κρητική Πολιτεία », κεφ. 7, σελ. 345- 346

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε. ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

Για τα θέματα εσωτερικής διοίκησης της Κρήτης αποφασίσθηκε: Αποχώρηση των διεθνών στρατευμάτων μετά την αποκατάσταση της τάξης στο νησί. Αναδιάρθρωση της Χωροφυλακής και δημιουργία Πολιτοφυλακής υπό Έλληνες αξιωματικούς που θα διαγράφονταν από τις τάξεις του ελληνικού στρατού. Χορήγηση νέου δανείου 9.300.000 γαλλικών φράγκων και αναστολή ως το 1911της πληρωμής των τόκων του αρχικού δανείου. Αναθεώρηση του Κρητικού Συντάγματος. Εκχώρηση στο βασιλιά της Ελλάδας του δικαιώματος να διορίζει εκείνος τον ύπατο αρμοστή, έπειτα από έγκριση των Δυνάμεων.

Οι ευρωπαϊκές αποφάσεις, μ' όλο που απέκλειαν την ένωση, θεωρήθηκαν σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση και ως νίκη της αντιπολίτευσης, που δικαιώνονταν οι προσδοκίες της.

Ιστορία των Ελλήνων, « Η Κρητική Πολιτεία»,
κεφ. 7, σελ. 346- 347

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ΄

[...] Η υιοθέτηση αυτών των προτάσεων από τις Μεγάλες Δυνάμεις (ενν. τη νέα ρύθμιση του Κρητικού Ζητήματος) χαιρετίστηκε ως δικαίωση των προσδοκιών της αντιπολίτευσης, ενώ ο Γεώργιος, παραμένοντας προσηλωμένος πεισματικά στην αδιάλλακτη στάση του έναντι της βενιζελικής μερίδας, βρέθηκε στο περιθώριο των εξελίξεων. Οι απολυταρχικές του αντιλήψεις τον είχαν εμποδίσει να ενσωματώσει τους βαθύτερους ανταγωνισμούς της κρητικής κοινωνίας στο πολιτικό σύστημα διακυβέρνησής του και είχαν συντελέσει στην πτώση της δημοτικότητάς του, έτσι ώστε κατέληξε, χωρίς να είναι φυσικά υπεύθυνος για τη μη επίτευξη της ένωσης, να χρεωθεί τελικά από μεγάλη μερίδα του κρητικού λαού την αποτυχία της πολιτικής του και σε αυτό τον τομέα. Η μυστική αναχώρησή του τη νύκτα της 12^{ης} Σεπτεμβρίου 1906 με βάρκα, που τον μετέφερε από μια έρημη παραλία της Χαλέπας στο πολεμικό πλοίο που τον ανέμενε στα ανοικτά, ενώ στους δρόμους των Χανίων διαδραματίζονταν αιματηρές συγκρούσεις μεταξύ των οπαδών και των αντιπάλων του, σηματοδοτούσε το άδοξο τέλος μιας πορείας που έμοιαζε να είχε ξεκινήσει υπό τους καλύτερους οiwνούς, επτά χρόνια και εννέα μήνες νωρίτερα.

Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, «Κρήτη 1781 – 1893», Λεωνίδας Καλλιβρεττάκης, τομ. 5, «Τα χρόνια της σταθερότητας, 1871 -1909», εκδ. Ελληνικά Γράμματα, σελ. 341